

ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΝΘΗ

ΑΠΟ ὅλα τὰ ἔμψυχα τῆς φύσεως, δύο μόνον προσεγγίζουν μὲ ἀγάπην τὰ ἄνθη: τὸ ἔντομον καὶ ὁ ἄνθρωπος. Τὰ ἄλλα ζῶα, καὶ τὰ πλεόν τέλεια, φαίνονται ἀναίσθητα καὶ πρὸς τὴν καλλονὴν τῶν καὶ πρὸς τὴν εὐωδίαν τῶν. Ὅσον διὰ τὰ φυτοφάγα, αὐτῶν ἢ προσέγγισις δὲν ἀποβλέπει μόνον τὸ ἄνθος, ἀλλ' ὀλόκληρον τὸ φυτόν, τὰ φύλλα του, τοὺς κόκκους του, τοὺς καρπούς του. Καὶ εἶνε προσέγγισις σκληρότητος καὶ ἐξοντώσεως, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς αἰσθητικῆς ἀπολαύσεως, ὅπως συχνὰ καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος κάμνει τὰ βαθυκίτρινα ἄνθη τῆς ὀξαλίδος σαλάταν, καὶ τὰ ροδοπέταλα γλυκόν. Ἀπαράλλακτα καὶ τὰ πρόβατα, μαζὶ μὲ τὰ φύλλα τοῦ τριφύλλου καταβροχθίζουν καὶ τὰ ἀνθύλια, αἱ δὲ ὄρνιθες, αἱ λυμαινόμεναι τοὺς λαχανοκήπους, μαζὶ μὲ τὰ φύλλα τῶν κραιμῶν ραμφίζουν καὶ τοὺς σπόρους τῶν.

Τὸ ἔντομον, τὸ πολύχρωμον πτερωτὸν ἔντομον, ζωντανὸν καὶ κινούμενον ἄνθος, αὐτὸ διαφέρει. Δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ φυτόν ὅλον, ἀλλ' εἰς τὸ ἄνθος του ἀποκλειστικῶς. Εἶνε ἡ ἔλξις του, ἡ τροφή του, ἡ τροφή του καὶ ἡ κατοικία του. Ἐκμυζαίνει τὸ μέλι του καὶ κοιμᾶται εἰς τὴν καρδίαν του. Ὁ Σολωμὸς λέγει διὰ μίαν γαλάζιαν πεταλοῦδαν ὅτι «εὐώδιασε τὸν ὕπνο της μέσα ἔς τὸν ἄγριον κρίνον». Καὶ τὸ ἔντομον ἀποδίδει τὴν μεγάλην εὐεργεσίαν πρὸς τὸ ἀγαπητόν του ἄνθος, μίαν μεγάλην εὐεργεσίαν πρὸς ὀλόκληρον τὸ φυτόν. Τὸ γονιμοποιεῖ. Παραλαμβάνει τὴν γῆριν καὶ τὴν ἀποθέτει εἰς τοὺς ὑπέρους. Μόνον ὅταν τελεσθῇ αὐτὸ τὸ μυστήριον, τὸ ἄνθος δὲν μαραίνεται πλέον εἰς μάτην. Μεταβάλλεται εἰς καρπὸν, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἀναπτύσσονται οἱ σπόροι. Καὶ ὅταν σχισθῇ ὁ ὑπερώριμος καρπὸς καὶ πέσουν ἢ τιναχθοῦν τὰ σπέρματα εἰς τὴν γῆν, τὸ φυτόν ἐξασφαλίζει τὴν διαίωσίν του. Τοῦτο, διὰ τὰ περισσότερα φυτά, θά ἦτο ἀδύνατον ἂν δὲν ὑπῆρχον τὰ ἔντομα τ' ἀγαπῶντα τὰ ἄνθη. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἔντομα δὲν θὰ ἐξοῦσαν, ἂν δὲν ἦσαν τὰ ἄνθη νὰ τὰ θρέψουν

καὶ νὰ τὰ στεγάζουν. Τὸ ἐν ἐπλάσθη διὰ τὸ ἄλλο. Εἶνε ἡ τελειότερα εἰκὼν τῆς ἀμοιβαιότητος. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὠραῖα χρώματα, τὰ ὠραῖα σχήματα καὶ τὰ μεθυστικὰ ἀρώματα, συνηρηολογήθησαν διὰ νὰ προσελκύσουν τὰ ἔντομα. Θὰ ἔλεγες ὅτι ἐξηντλήθη ἡ σοφία τῆς φύσεως εἰς τὴν κατοικίαν ἑνὸς ἄνθους, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε παρὰ ἡ τελεία εὐεργετικὴ παγίς τοῦ ἐντόμου, τὸ ὁποῖον χρειάζεται ἀπολύτως, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν ἑνὸς ἐντόμου, τὸ ὁποῖον κατέχει ὅ,τι πρέπει, — πτερούγια, κεραίας, προβοσκίδα, — διὰ τὴν ἀνταπόδσιν τῆς εὐεργεσίας. Ἄλληλένδετα τὸ ἔντομον καὶ τὸ ἄνθος, ἀναλόπασατα, νομίζεις ὅτι ἀποτελοῦν τὰ δύο ἐν μόνον ὄν, διφυῆς καὶ παράδοξον. Εἰς τὸ βάθος τῆς ἐνώσεώς των αὐτῆς, ἡ ὁποία πραγματοποιεῖ τὴν ὑπαρξιν ἀλλήλων, διαβλέπει κανεὶς τὴν Ἀγάπην.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ ἀγάπην ἐπίσης προσεγγίζει τὰ ἄνθη. Ὅπως τὰ ἔντομα, ἐλκύουν καὶ αὐτὸν τὰ λαμπρὰ τῶν χρώματα, τὰ καλλιτεχνικὰ τῶν σχήματα, ἡ μεθυστικὴ εὐωδία τῶν. Ὁ μέγας ἐγωϊστὴς νομίζει ὅτι ἐπλάσθησαν διὰ νὰ τὸν τέρπουν, καὶ ἔχει ὅλον τὸ δικαίωμα νὰ τὸ νομίζῃ, ἀφοῦ ἡμπορεῖ ἀκωλύτως νὰ τ' ἀπολαμβάνῃ. Τὰ κεντήματα τῶν ἐντόμων εἶνε τόσον ἀνίσχυρα διὰ τὴν δυνάμιν του! Ἡ πάλῃ, ἡ ὁποία συνάπτεται πρὸς κατὰ κτησιν τοῦ ἄνθους, φέρει νικητὴν, ὅπως πάντοτε, τὸν ἄνθρωπον. Τὸ ἔντομον ἐκδιώκεται ἀπὸ τὴν κατοικίαν του, ἡ ὁποία περιέρχεται εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ νικητοῦ. Καὶ τὸ ἄνθος κόπτεται, διὰ νὰ μαραινθῇ, ὀρφανὸν καὶ ἄγονον, εἰς μίαν κομβιοδόχην, εἰς ἑν ἄνθοδοχεῖον, εἰς ἓνα στεφάνι. Ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ζωὴν του καὶ μὲ τὸν θάνατον, παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον μίαν ἀπὸ τὰς ἀβροτέρας του ἀπολαύσεις.

Πῶς ἀνταποδίδει τὴν εὐεργεσίαν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ ἄνθος; Ὅχι βέβαια ὅπως τὸ ἔντομον! Ἡ ἀγάπη του εἶνε ἐγωϊστικὴ. Καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ καλλιεργῇ, τὸ κάμνει διὰ νὰ τὸ φονεύσῃ. Ἡ αὐτὴ σκληρὰ καὶ καταστρεπτικὴ ἀγάπη καὶ πρὸς τὰ ἄνθη καὶ πρὸς τὰ ζῶα τῆς ἀρεσκείας του. Ἄν αἰσθάνωνται τὰ ἄνθη, πρέπει νὰ τρέμουν τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, ὁ ὁποῖος πρὸς δυστυχίαν τῶν τ' ἀγαπᾷ. Ἰδέτε τὴν λεηλασίαν τῶν κήπων καὶ τῶν ἀγρῶν κατὰ τὴν πρωτομαγίαν! Πόσα νεκρὰ λουλούδια!.. Ἡ ἐορτὴ τῶν ἀνθῶν εἶνε ἡ θυσία τῶν, ὁ θάνατός των. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἀφιέρωσεν εἰς τὰ ἄνθη, ἐπιτίπτει ἐναντίον τῶν ἐξολοθρευτῆς, σκληρὸς καὶ ἀμείλικτος. Ἡ Χλωρίς πενθεῖ καὶ τὰ ἔντομα βομβοῦντα θρηνολογοῦν τοὺς ὠραίους νεκρούς των...

Ἄλλ' ὁ ἰσχυρὸς ἔχει ὅλα τὰ δίκαια καὶ ὅλα τὰ δικαιώματα... Ἀφοῦ τοῦ ἀρέσει, ἄς θανατώη τὰ ἄνθη, ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου, καὶ τὴν Πρωτομαγίαν ἰδιαίτερος. Ἐπὶ τέλους, δὲν ἐορτάζουν σήμερον τὰ ἄνθη, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος. Ἡ χαρὰ του εἶνε ὁ ἀνθοστολισμὸς καὶ ὁ ἀνθοπόλεμος. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν προσεγγίζει τὰ ἄνθη μὲ τὴν ἀγνότητα τῆς ἀσυνειδησίας. Οὔτε κἂν ὑπο-

πτεύεται ὅτι εἶνε σκληρός, ἀρρεπής, σχεδὸν ἀναιδής. Καὶ ὅπως δὲν συλλογίζεται ὅτι φονεύει τὰ ἄνθη, ἄλλο τόσον δὲν ἐνθυμεῖται ὅτι τὰ ἄνθη εἶνε γεννητικὰ ὄργανα καὶ μέλη ἀπόκρυφα ἑνὸς φυτοῦ. Στολιζέται μὲ αὐτά, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι ὀργιασταὶ ἐστολιζόντο μὲ φαλούς, καὶ ἀνέχεται ἐν φυτὸν νὰ τελεῖ τοὺς ἔρωτάς του ἐπάνω του, εἰς τὰ μαλλιά του ἢ εἰς τὸ στήθος του. Ἄλλ' ὁ φιλόσοφος μειδιᾷ πονηρῶς ὅταν βλέπῃ τὰς ἀγνάς παρθένους νὰ ἐξίστανται πρὸ τῶν λαμπροχρῶμων μοριῶν, νὰ διανοίγουν ἄνθη, νὰ τὰ ξεφυλλίζουν, νὰ τὰ γυμνῶνουν καὶ νὰ ὀσφραίνωνται ἡδυπαθῶς γύρεις καὶ ὑτέρους. Αὐτὴ ἡ εὐωδία τὰς μεθύσκει, καὶ τὰς κάμνει, ἀορίστως καὶ μυστικῶς, νὰ ποθοῦν τὴν ἡδονήν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται τὸ ἄνθος κατὰ τὴν μεγάλην λειτουργίαν τῆς ζωῆς. Εἶνε ἡ ἐκδίκησις τοῦ θύματος διὰ τὴν ἀνθρωπίνην σκληρότητα, ἡ ἐξέγερσις αὐτῆ, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἡ εὐωδία του. Ἄλλὰ πόσον ἡ ἐκδίκησις τοῦ ἀθῶου πλάσματος ὁμοιάζει μὲ εὐεργεσίαν! Τί γλυκύτερον ἀπὸ τὸν ἔρωτικὸν πόθον, τὸν ὁποῖον ἡ ἀπόλαυσις του ἐξανάπτει εἰς τὰ ἀνθρώπινα στήθη! Καὶ τί ὠραιότερον ἀπὸ τὸ θέαμα τῶν νέων ἀνθρώπων σφριγόντων κ' ἔρωτιῶντων εἰς τὴν μεγάλην αὐτήν, τὴν ἀναιδῆ πανήγυριν τῆς φύσεως, ἡ ὁποία ἐκτυλίσσει τοὺς ἔρωτας τῶν φυτῶν! Τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα ὀργιάζουν ἐμπρὸς μας, εἶνε τὸ σύμβολον, τὸ κέντρον καὶ τὸ παράδειγμα. Ἡ φύσις τίποτε δὲν κάμνει ἀσκόπως. Καὶ ἡ ἀγάπη αὐτῆ διὰ τὰ ἄνθη, τὴν ὁποίαν ἐνέβαλεν εἰς τὰ στήθη μας, καὶ αὐτῆ ἀκόμη τείνει πρὸς τὸν μέγαν σκοπὸν: Πρὸς τὴν γονιμοποίησιν καὶ πρὸς τὴν διαιώνισιν. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτήν καὶ ἐν τινι μέτρῳ, ὅτι εἶνε τὰ ἔντομα διὰ τὰ ἄνθη, εἶνε καὶ τὰ ἄνθη διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἀθήναι, 1η Μαΐου 1907

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΡΑΜΣΗΣ

[Ἄμποϋ — Σιμπέλ]

Ὁ μέγας ὁ Ραμσῆς, παλῆς στὰ χρόνια,
ἔκαμε θαῦμα ποῦ θὰ μείνῃ αἰώνια:
καὶ στοῦ γρανίτη ἀνοίξε τὴν πέτρα
ἓνα βαθὺ ναὸ — πενήντα μέτρα.

Μὰ λὲν πῶς μιὰ γυναῖκα ποῦχε πάρει,
περίφημη σὲ ὠμορφιά καὶ χάρι,
ἔδωκε τὴν καρδιά της σ' ἓναν ἄλλον
λιγώτερο ἀπ' τὸν ἄνδρα της μέγαν...

Γρανιτοφάγε Βασιλῆ Ραμσῆ!
Τέτοιο γρανίτη ἀνοίξες ἐσύ;...

ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ